

اثر بخشی فعالیت های شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی
در گفت و گو با دکتر کریمی مطهر:

دستاوردهای دوره اخیر شورای بررسی متون:

تقویت شبکه نخبگانی نقد در دانشگاه های کشور

به مناسبت بیستمین سال ابلاغ نامه مقام معظم رهبری به وزیر وقت علوم مبنی بر تأسیس شورای بررسی متون در پژوهشگاه علوم انسانی در تاریخ ۱۳۷۸/۲/۵، گفت و گویی با دکتر جان اله کریمی مطهر، دبیر این شورا داشتیم که در ادامه از نظر می گذرد:

آقای دکتر کریمی مطهر، لطفا جایگاه شورای بررسی متون را تشریح بفرمایید.

در پی تاکیدات مکرر مقام معظم رهبری در خصوص توجه به تولید علم، تلاش برای تشکیل شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در سال ۱۳۷۴ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی آغاز شد و مقدمات تأسیس آن با ابلاغ وزیر محترم وقت فرهنگ و آموزش عالی فراهم شد و تشکیل آن در تاریخ ۱۳۷۴/۹/۱۴ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی به تصویب رسید.

شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی از همان آغاز فعالیت به دلیل عنایت مقام معظم رهبری به مسئله اسلامی شدن دانشگاه ها، سیاست های خود را (در آن شرایط)، متوجه کمک به رشد تفکر انتقادی در تولیدات علمی دانشگاهی نمود و به این نتیجه رسید که تولید علم در حوزه علوم انسانی بدون توجه به نقد وضعیت موجود، کمکی به ارتقای علم در کشور نخواهد کرد. بر همین اساس اهداف و سیاست های شورا بر نقد متون درسی و کمک درسی دانشگاه ها متمرکز شد. اما در کنار نقد و بررسی متون درسی موضوعات زیر جزء برنامه هایی بود که در دستور کار شورا قرار گرفت:

- توسعه فرهنگ نقد علمی؛
- تقویت جایگاه علوم انسانی؛
- نقد کتب و متون دانشگاهی با رویکرد علمی و بومی؛
- کمک به اصلاح برنامه های آموزشی حوزه علوم انسانی؛
- کمک به اصلاح سرفصل های دروس با توجه به نیازهای بومی و ضرورت های فرهنگ اسلامی.

شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی و گروه های تخصصی آن از آغاز فعالیت خود تاکنون، علیرغم همه تنگناهای موجود با اعتقاد راسخ به ضرورت ادامه فعالیت های چنین نهاد ارزشمندی تمام همت خود را به توسعه فرهنگ و گفتمان نقد علمی در سطح جامعه دانشگاهی و تولیدات علمی مرتبط با این حوزه گماشته است.

امروزه، رویکرد بومی گرایی در علم، تکریم ارزش های دینی، انطباق تحقیقات علوم انسانی با نیازهای جامعه و جلب مشارکت دانشگاه ها، مراکز آموزش عالی و اساتید سراسر کشور در جهت هم افزایی در فعالیت های شورا مورد تأکید است و این شورا توانسته است با بهره گیری از شبکه نخبگانی به فعالیت هایی در حوزه نقد علمی، ترویجی سازی فرهنگ نقد و فعالیت پژوهشی در حوزه نقد به منظور غنی سازی، کارآمدسازی و روزآمدسازی بیشتر منابع درسی بپردازد.

این شورا هم اکنون دارای چند گروه تخصصی است؟

شورای بررسی متون هم اکنون دارای ۱۷ گروه تخصصی در حوزه های مختلف علوم انسانی است. اعضای این گروه ها متشکل از استادان حوزه و دانشگاه و سایر مراکز علمی سراسر کشور هستند. این گروه های تخصصی عبارتند از: اقتصاد، انسان شناسی، باستان شناسی، تاریخ، روان شناسی، روش شناسی علوم انسانی، زبان و ادبیات عربی، زبان و ادبیات فارسی، زبان شناسی، زبان های خارجی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی، علوم سیاسی، فلسفه و کلام، فقه و حقوق، مدیریت، و هنر.

آقای دکتر کریمی مطهر، درباره دو دیدار اعضای شورا با مقام معظم رهبری توضیحاتی بفرمایید.

اعضای شورای بررسی متون جهت گزارش فعالیت های این نهاد علمی، دو دیدار با مقام معظم رهبری در سال های ۱۳۸۵ و ۱۳۹۰ داشتند. مقام معظم رهبری در دو این دیدار

رهنمودهای ارزشمندی ارائه کردند. ایشان در دیدار سال ۱۳۸۵ خود تأکید فرمودند: "این مرکز (شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی) خود را موظف بداند برای فراهم کردن مواد لازم برای کتاب، منبع علمی، مرجع علمی که دیگران بتوانند کتاب بنویسند یا خود این مجموعه بخواهد از افراد که بنویسند؛ منبع علمی فراهم کنند. ان شاء الله یک مقطع جدیدی را تعریف کنید، برای اینکه محصول این جمع به بازار کار بیاید، یک حرکت کلانی باید انجام بگیرد. بالاخره محصول کار آقایان و مجموعه باید بتواند به کار بازار علمی بیاید، یا کتاب درسی بشود یا مرجع استادان علوم انسانی در همه رشته‌ها و در همه بخش‌ها قرار گیرد که بتوانند به آن مراجعه کنند." بنابراین اعضا و گروه‌های تخصصی شورا در برنامه‌های فعالیت‌های خود در آینده رهنمودهای مقام معظم رهبری را مدنظر قرار داده و سعی کرده‌اند که فعالیت‌های شورا محصول محور باشد و در جهت تولید منابع اصیل دانشگاهی حرکت نماید. در این راستا کتاب‌های فاخری در سال‌های اخیر در جهت رفع خلاء منابع و مآخذ آموزشی تولید شده است.

جلسه شورا با دکتر غلامی وزیر علوم، تحقیقات و فناوری چگونه بود؟

دکتر منصور غلامی، وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری با حضور در میان اعضای شورای بررسی متون در دویستمین جلسه این نهاد علمی که در تاریخ سوم آبان‌ماه ۱۳۹۷ در دفتر حوزه وزارتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برگزار شده بود چنین اظهار داشت:

"تشکیل شورای بررسی متون و فعالیت ۲۲ ساله آن تبلوری از فرایند نهادینگی نقد و نقادی در ساختار رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و در سطح تک تک دانشگاه های کشور بوده است. نیروهای فرهیخته دانشگاهی و حوزوی که در این سازمان گسترده سازماندهی شده اند، نماد شبکه نخبگانی کشور به شمار می روند".

البته دکتر غلامی، وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری همچنین پیش از این در جشنواره نقد کتاب شورای بررسی متون نیز در جمع اعضای شورا حضور یافت و به ارائه سخنرانی پرداخت و جایگاه شورا در فضای دانشگاهی کشور را تبیین کرد.

آقای دکتر کریمی، لطفا گزارشی از طرح ها و برنامه های شاخص این شورا بفرمایید؟

فعالیت های شورای بررسی متون طی سالیان اخیر در چند بخش قابل ارائه است:

۱- نقد کتب و متون دانشگاهی و غیر دانشگاهی علوم انسانی: شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی از آغاز فعالیت خود تا کنون تعداد ۶۳۰۰ عنوان کتاب ملی و جهانی را در رشته های مختلف علوم انسانی و از انتشارات دانشگاهی و غیردانشگاهی نقد و بررسی کرده است که بخش عمده ای از این نقدها در قالب نقدنامه های تخصصی و نشریه پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی منتشر شده و یا در دست انتشار است.

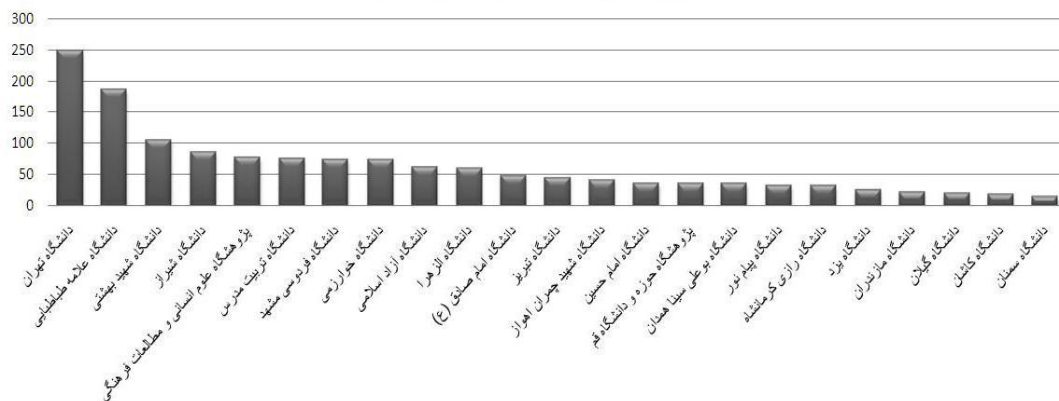
۲- انتشار نقدنامه های تخصصی: شورای بررسی متون علاوه بر انتشار ماهنامه علمی و پژوهشی پژوهشنامه انتقادی، به طور سالیانه نقدنامه های تخصصی مختص هر گروه تخصصی را منتشر می کند که از آغاز فعالیت تا کنون تعداد ۴۵ کتاب نقدنامه گروه های تخصصی منتشر شده و ۱۵ نقدنامه نیز زیر چاپ است.

۳- نشریه علمی پژوهشی نقد کتاب: در کنار سازمان علمی و اجرایی شورا، ماهنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه‌های درسی (نامه علوم انسانی سابق) قرار دارد که نشریه علمی و پژوهشی رسمی این شورا بوده و بخش قابل توجهی از محصولات علمی و پژوهشی گروه‌های تخصصی شورا در قالب مقالات علمی پژوهشی در آن عرضه می‌شوند. در این فصلنامه مقالات نقد متون درسی، معرفی متون و دیدگاه‌های مربوط به علوم انسانی منتشر می‌شود و تا کنون به شماره ۶۶ رسیده است. این نشریه علمی پژوهشی همچنین ویژه نامه اقتصاد مقاومتی را در سال ۱۳۹۵ منتشر کرده است.

۴- تألیف کتاب: بخشی از فعالیت‌های گروه‌های شورا به تهیه و تدوین و تألیف کتب حوزه علوم انسانی و تأمین منابع متناسب با رویکردهای خاص شورا اختصاص یافته که تا کنون منشورات شورا بیش از ۲۰۰ اثر است که بخشی از آن مربوط به طرح‌های تألیفی کتاب است و طرح‌هایی با عنوان مبانی تفکر اجتماعی در اسلام، مدیریت و رهبری در مدارس، نقد صیرفیان، مبانی حقوق عمومی، مدیریت و رهبری با رویکرد اسلامی، مجموعه دوجلدی دفتر تربیت، اصول مالی بین الملل، بازشناسی فرم معماری توسط این شورا در طول سال‌های اخیر چاپ شده است.

۵- شبکه نخبگانی اساتید علوم انسانی: شورا هم‌اکنون در حوزه علوم انسانی امکان جلب همکاری و مشارکت بیش از ۲۶۰۰ نفر از اساتید دانشگاه‌های کشور از ۲۳۰ دانشگاه و مرکز علمی سراسر کشور را در ۱۷ گروه تخصصی فراهم کرده است که در نوع خود در کشور بی‌نظیر است. این همکاری شامل جلب مشارکت اساتید برجسته‌ای از دانشگاه‌های تهران، شهید بهشتی، امام صادق (ع)، علامه طباطبائی، تربیت مدرس، امام حسین (ع)، تربیت معلم تهران، الزهراء، اصفهان، فردوسی مشهد، شهید چمران اهواز، شیراز، شهید باهنر کرمان، گیلان، حوزه و دانشگاه قم، موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، باقرالعلوم قم و غیره است. با اتکا به این شبکه نخبگانی گسترده شورا می‌تواند پشتوانه معتبری برای ارتقاء علوم انسانی در کشور بوده و به تقویت شبکه نقد علمی در مراکز آموزش عالی کشور یاری رساند.

بخشی از گستره شبکه نخبگانی داوران شورا

۶- برگزاری همایش ها، کارگاه ها و نشست های علمی: به منظور هم اندیشی و بررسی چالش های فراوری علوم انسانی کشور و آسیب شناسی رشته های مختلف علوم انسانی و نقد متون درسی، تعداد ۳۴۰ نشست نقد، کارگاه تخصصی و همایش علمی توسط شورای بررسی متون در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی و در دانشگاه های سراسر کشور برگزار شده است. همچنین در سال ۱۳۹۶ «جشنواره نقد متون و کتب علوم انسانی» برگزار گردید که سه کتاب مجموعه مقالات و گزارش این رویداد علمی توسط انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی به چاپ رسیده است. عناوین این مجموعه مقالات به ترتیب زیر است: مجموعه مقالات همایش ملی نقد متون و کتب علوم انسانی (جلد ۱): تجارب حرفه ای نقد، مجموعه مقالات همایش ملی نقد متون و کتب علوم انسانی (جلد ۲): مبانی، روش و چشم انداز نقد مطلوب، و همچنین جلد سوم با عنوان دانشگاه، متن، آینده در سال ۱۳۹۶ چاپ و منتشر شد.

۷- برگزاری جلسات نقد و بررسی متون: شورای بررسی متون به منظور بررسی مسایل علوم انسانی کشور تاکنون به طور مستمر و پیوسته، جلسات تخصصی در گروه های هفده گانه خود برگزار نموده که نتایج آن در شناخت معضلات علوم انسانی و معرفی راهکارهای آن و تقویت جریان نقد در حوزه علوم انسانی مؤثر بوده است.

۸- راه‌اندازی سایت شورا: سایت شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی به نشانی اینترنتی www.shmoton.ir فرصتی را فراهم کرده است که از طریق آن می‌توان به فضای نقد علمی دسترسی پیدا کرد. یکی از مهمترین بخش‌های سایت شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی، «سامانه نقد نقد» است. این سایت برای همگان قابل دسترسی است. شورا جهت دسترسی همگان به بانک نقد کتاب‌های علوم انسانی، سامانه‌ای با عنوان «نقد نقد» راه‌اندازی نموده است تا آثار نقد شده توسط گروه‌های تخصصی مورد توجه، بررسی و نقد مجدد همه پژوهشگران قرار گیرد و این مسیر به تقویت گفتمان نقد آثار علوم انسانی بینجامد.

آقای دکتر کریمی مطهر، اثربخشی فعالیت‌های شورای بررسی متون را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اثربخشی عبارت است از میزان نیل به اهداف تعیین شده که با توجه به میزان همسو بودن فعالیت فعلی شورا با اهداف تعیین شده آن سنجیده می‌شود. بنابراین، منظور از اثربخشی شورای بررسی متون، انطباق عملکرد با اهداف آن است. اثربخشی شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی در چارچوب نقد متون درسی، کمک به رشد تفکر انتقادی و نوآوری در تولید متون دانشگاهی متمرکز است.

مؤلفه‌های اثربخشی شورای بررسی متون عبارت است از:

- تعامل با مولفان و ناشران؛
- برگزاری نشست‌های نقد کتاب با حضور مولف و ناشر؛
- تقویت شبکه نخبگانی و مرجعیت نقد علمی در حوزه علوم انسانی؛
- جلب مشارکت نهادها، انجمن‌های علمی، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی؛
- ترویج گفتمان نقد علمی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی سراسر کشور؛
- دریافت بازخورد از ناشران، مولفان و مخاطبان؛

- تغییر در سرفصل دروس دانشگاهی، اصلاح منابع دانشگاهی و کتاب های درسی، راه یافتن مقوله نقد به آیین نامه های دانشگاهی و ...

برنامه هایی که در حوزه اثربخشی توسط این شورا انجام شده عبارت است از:

- نشست نقد؛
- گفتمان نقد؛
- تألیفات مرجع؛
- ارتباطات بین المللی؛
- تعامل با ناشران و مؤلفان؛
- نقد متون؛
- توسعه شبکه نخبگانی؛
- تدوین مقالات انتقادی.

نمودهای اثربخشی شورا در حوزه مرجعیت علمی، همکاری و جلب مشارکت ۲۶۰۰ تن از اساتید ۲۳۰ دانشگاه و مرکز علمی در سراسر کشور است. این میزان مشارکت را می توان نوعی حضور این شورا در دانشگاه های مختلف و نیز مشارکت همدلانه و اثربخش دانشگاه ها در حوزه نقد علمی به حساب آورد. از دیگر نمودهای اثربخشی می توان به پاسخ ناشران و مؤلفان به شورا اشاره کرد. از دانشگاه های تهران، علامه طباطبائی، تربیت مدرس، سمت، بوستان کتاب، انتشارات آستان قدس رضوی، پیام نور، موسسه انقلاب اسلامی و ... نامه های بسیار امیدبخشی به شورا ارسال شده است و ما از این طریق بازخوردهای بسیار خوبی از اثربخشی فعالیت های شورا دریافت کرده ایم.

یکی دیگر از اقدامات اثربخش شورا، در خصوص تولید مقالات مرجع می باشد به گونه ای که ماهنامه علمی پژوهشی پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی تا کنون به تعداد ۶۶ شماره رسیده است

و اینکه به یکی از مجلات معتبر علمی در حوزه نقد تبدیل شده است. این ماهنامه، تنها ماهنامه نقد دارای رتبه علمی پژوهشی کشور است و در ارزیابی های وزارت علوم دو بار موفق به کسب رتبه A+ شده و به عنوان نشریه برتر نقد و مقالات برگزیده نقد در جشنواره فارابی برگزیده شده است. ۴ مقاله از این نشریه در سال ۱۳۹۶ و همچنین ۷ مقاله از آن در سال ۱۳۹۷ به عنوان مقاله برتر نقد در جشنواره سالیانه نقد کتاب انتخاب شده است.

آیا شورای متون در حوزه بومی سازی و رویکردهای دینی فعالیت های موثر و برجسته ای داشته است؟

بلی، در سال های اخیر مسئله بومی سازی، تحول در علوم انسانی و حرکت علوم انسانی به سمت اسلامی شدن همواره از موضوعات مطرح در نظام جمهوری اسلامی بوده است. در اسناد بالادستی و سیاست های

کلی نظام و برنامه‌های ابلاغی از سوی سیاستگذاران و تصمیم‌گیرندگان سیاسی و فرهنگی کشور به طور مستمر به این موضوع تاکید گردیده و نظام آموزش عالی، مراکز علمی و دانشگاهی کشور مکلف به اجرای چنین برنامه‌ای شده‌اند. هدف آن است تا دانش و معرفت اسلامی منطبق با سیاست‌های کلی نظام تبیین گردد. ابعاد هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی و روش‌شناختی این نوع دانش از دانش سکولار غربی متمایز است و هدف شورا این است که زمینه‌های تمایز میان دو دسته از علوم انسانی اسلامی و علوم انسانی غربی نمایان گردد.

برخی از مهمترین اقدامات شورای بررسی متون در حوزه بومی سازی علوم انسانی را می‌توان در چارچوب موارد ذیل معرفی نمود:

تاسیس گروه روش‌شناسی علوم انسانی

گروه روش‌شناسی علوم انسانی، در کنار فعالیت‌های همیشگی و تعریف شده آن در شورای بررسی متون، شامل نقد کتب ملی و جهانی، برگزاری کارگاه‌ها، سخنرانی‌ها و نشست‌ها (از جمله نشست مشترک با مجمع عالی حکمت اسلامی که سال ۹۷ برگزار شد)، اقدام به برگزاری سلسله نشست‌هایی تحت عنوان آسیب‌شناسی روش‌شناسی در علوم انسانی کرده است.

این سلسله نشست‌های خصوصی، با حضور اعضای کمیته روش‌شناسی که از چهره‌های بسیار شاخص علوم انسانی بوده و هر یک در یکی از رشته‌های علوم انسانی صاحب نظر و متخصص روش‌شناسی هستند، برگزار می‌شود و در آن مشکلات و مسائل موجود مرتبط با روش در رشته‌های مختلف علوم انسانی مطرح شده و مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد.

هدف از برگزاری این نشست‌ها، یافتن راهکارهای مناسب، جهت پر کردن خلأهای موجود و رفع نواقص و کاستی‌ها و اصلاح بدفهمی‌های رایج در باره چیستی روش و نیز توجه دادن به

اهمیت فهم صحیح و کاربردی در مطالعات نظری و راهبردی است. در همین راستا، کمیته روش شناسی درصدد فراهم آوردن زمینه جهت تألیف متون دانشگاهی معتبر و مرجع می باشد.

همکاری با نهادهای هم سو و با ماموریت های مشترک

شورای بررسی متون با نگاهی هم افزایانه، همکاری نزدیکی با نهادهای پژوهشی دینی و انقلابی، شورای تحول علوم انسانی و سایر مراکز دارد؛ به گونه ای که جلب همکاری نهادهای پژوهشی دینی و انقلابی همانند پژوهشگاه فرهنگ و ارتباطات اسلامی، پژوهشگاه بین المللی المصطفی، پژوهشگاه باقرالعلوم، دانشگاه امام حسین (ع) و حوزه های علمیه صورت گرفته است.

همچنین دبیرخانه و گروه های تخصصی شورا با انجمن های علمی مدیریت، ادبیات فارسی، تاریخ، زبان شناسی، زبان روسی، علوم سیاسی، عربی، روان شناسی، مطالعات برنامه درسی، فلسفه تعلیم و تربیت، تکنولوژی آموزشی و ... تعامل نزدیک دارند.

وزارتخانه هایی همانند وزارت آموزش و پرورش نیز سابقه همکاری خوبی با این شورا دارند؛ به گونه ای که درخواست نقد کتب دوره متوسطه از طرف وزارت آموزش و پرورش به این شورا ارائه شد و هم اکنون نیز اعضای هیئت علمی پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش در بین اعضای گروه های تخصصی و داوران شورای بررسی متون می باشند. شورا در حوزه ترویجی سازی نیز نشست های مشترک نقد کتاب با حضور اعضای پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش برگزار کرده است.

مشارکت در بازنگری سرفصل های رشته های علوم انسانی

حضور رئیس و اعضاء کمیته تدوین سرفصل های دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد گروه شورای بررسی متون در جلسات نقد سرفصل ها و تعامل استادان و اعضاء کمیته تدوین سرفصل

ها و گزارش نهایی به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جزو فعالیت های این مرکز علمی بوده است.

برگزاری همایش های سالانه اقتصاد مقاومتی

اقتصاد مقاومتی از دیگر موضوعات مطرح شده توسط رهبر انقلاب اسلامی در طی سال های اخیر بوده است. اقتصاد مقاومتی در امتداد نگاه بومی سازی علوم انسانی مطرح می شود و فعالیت های گروه اقتصاد شورای بررسی متون نیز معطوف به چنین نگاهی است.

شورای بررسی متون در حوزه اقتصاد مقاومتی، «مجموعه مقالات اقتصاد مقاومتی» و دو همایش اقتصاد مقاومتی در سال های ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ برگزار کرده است. این گروه همچنین «کتاب نقدنامه اقتصاد مقاومتی» شامل نقد ۴۲ کتاب منتشر شده در حوزه اقتصاد مقاومتی را تدوین کرده است. با توجه به اینکه درس جدیدی با عنوان اقتصاد مقاومتی به دروس کارشناسی علوم اقتصادی اضافه شده است، این نقدنامه می تواند در معرفی و ارزیابی و همچنین غنای متون اقتصاد مقاومتی نقش مهمی ایفا کند.

شورا در سال ۱۳۹۸ «کتاب اقتصاد مقاومتی» را نیز که نتیجه یک طرح پژوهشی بود چاپ و منتشر کرد.

ادبیات پایداری (دفاع مقدس)

گروه ادبیات فارسی شورای بررسی متون در حوزه دفاع مقدس اقدام به برگزاری همایش دفاع مقدس با عنوان «بازشناسی مؤلفه ها، فرصت ها و چالش های ادبیات پایداری» در دانشگاه شهید بهشتی نموده است همچنین سه نشست تخصصی با همکاری بنیاد حفظ آثار و ارزش های دفاع

مقدس، سازمان ادبیات و تاریخ دفاع مقدس با موضوع توسعه مفهومی در ادبیات پایداری و بررسی آسیب شناسانه ادبیات پایداری را در پژوهشگاه علوم انسانی برگزار کرده است. نقد و بررسی کتاب های شاخص حوزه دفاع مقدس از جمله: پژوهشنامه ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، از نتایج سحر، گفتمان فرهنگی، سیاسی و اقتصادی در شعر دفاع مقدس توسط گروه ادبیات فارسی منتشر شده است. این گروه در ادامه فعالیت خود در حوزه دفاع مقدس اقدام به تولید مقالاتی توسط اندیشمندان و اساتید برجسته این حوزه و با عناوینی همانند حکمت الهی در ادبیات پایداری، تحلیل ضرورت توجه به آگاهی فرهنگی - تاریخی (نظام فرهنگی) در عرصه شناخت ادبیات انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، ادبیات پایداری در ایران، بازشناسی مؤلفه ها، فرصت ها و چالش ها، تأثیر و تأثر جنگ و ادبیات داستانی و مقدمه های ضروری تر از مؤلفه ها و چالش های مهم تر از فرصت ها در حوزه ادبیات پایداری کرده است.

نقد و بررسی آثار حوزه ادبیات انقلاب اسلامی

بیش از ۳۰ اثر از مجموعه آثار دفتر نشر معارف که عمدتاً معطوف به ادبیات انقلاب اسلامی بوده در گروه علوم سیاسی شورای بررسی متون مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. نتایج این نقد به شکل یک جلد کتاب و در قالب نقدنامه علوم سیاسی در سال ۹۶ منتشر شده است.

برگزاری نخستین جشنواره و همایش ملی نقد متون و کتب علوم انسانی

این رویداد با مشارکت بیش از صد نفر از استادان علوم انسانی در ۳۰ آذر ۱۳۹۶ با حضور دکتر غلامی، وزیر محترم علوم برگزار شد و نتایج آن در یک جلد نشریه پژوهشنامه انتقادی و سه جلد مجموعه مقالات همایش ارایه شد. در روز همایش نیز دو مراسم در سالن اصلی با شرکت حدود ۴۰۰ نفر از میهمانان و ده نشست تخصصی در سالن های جانبی همایش برگزار شد. محصول مکتوب

این همایش، دوجلد «کتاب مجموعه مقالات» و یک جلد کتاب گزارش همایش با عنوان «دانشگاه، متن، آینده» است.

برگزاری همایش حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی؛ بررسی برنامه‌ها و متون: همایش «حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی: بررسی برنامه‌ها و متون» در تاریخ ۲۸ تیرماه ۱۳۹۷ در پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی برگزار شد به موضوعاتی همانند سیاست‌های تقویت کننده تولیدات بخش صنعت ایران، الزامات تحقق شعار حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی در سال ۱۳۹۷، سرمایه اجتماعی مصرف کالای ایرانی از منظر افکار عمومی، رفع موانع نهادی در تحقق شعار حمایت از تولید ملی و کالای ایرانی و موضوعاتی از این قبیل پرداخته شد و کتاب مجموعه مقالات این همایش نیز در سال ۱۳۹۸ توسط انتشارات پژوهشگاه علوم انسانی به زیور طبع آراسته شد.

نشست گفتمان فلسفی علوم انسانی در چهار دهه پس از انقلاب اسلامی

شورای بررسی متون و کتب علوم انسانی به مناسبت چهلمین سالگرد انقلاب اسلامی، نشست تخصصی گفتمان فلسفی علوم انسانی در چهار دهه پس از انقلاب اسلامی در پژوهشگاه علوم انسانی برگزار کرد. این نشست با حضور دکتر غلامعلی حداد عادل، دکتر غلامرضا اعوانی، حجت‌الاسلام دکتر حمید پارسانیا، دکتر محسن جوادی و اعضای هیئت علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مدیران گروه‌های تخصصی شورای بررسی متون در بهمن ماه ۱۳۹۷ تشکیل شد که گزارش مکتوب آن در سایت پژوهشگاه علوم انسانی و سایت شورای بررسی متون در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

نشست تخصصی گروه ادبیات شورا به مناسبت چهلمین سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی

گروه زبان و ادبیات فارسی شورای بررسی متون در تاریخ ۱۱ بهمن ماه ۱۳۹۷ نشست تخصصی برگزار کرد و در آن به موضوعاتی از این قبیل پرداخت: پیام‌های جهانی در ادبیات انقلاب اسلامی،

ادبیات داستانی قبل و بعد از انقلاب اسلامی از دو جنبه موضوع و ساختار، رشد و شکوفایی شعر آیینی پس از انقلاب اسلامی، کارنامه ادبیات پایداری پس از انقلاب اسلامی، جایگاه زنان در شعر انقلاب اسلامی و جریان شناسی شعر معاصر پس از انقلاب اسلامی.

آیا شورای بررسی متون در حوزه بین الملل هم فعالیت داشته است؟

گروه های زبان شناسی و زبان های خارجی شورای بررسی متون از کمیته های تخصصی زبان و ادبیات فرانسه، روسی، ایتالیایی، اسپانیایی، اردو و انگلیسی برخوردار است که یکی از اقدامات اثربخش این گروه برگزاری همایش بین المللی زبان روسی با حضور سفیر روسیه و با مشارکت بیش از ۳۰ اندیشمند خارجی از ۱۰ کشور جهان در سال ۱۳۹۷ می باشد.

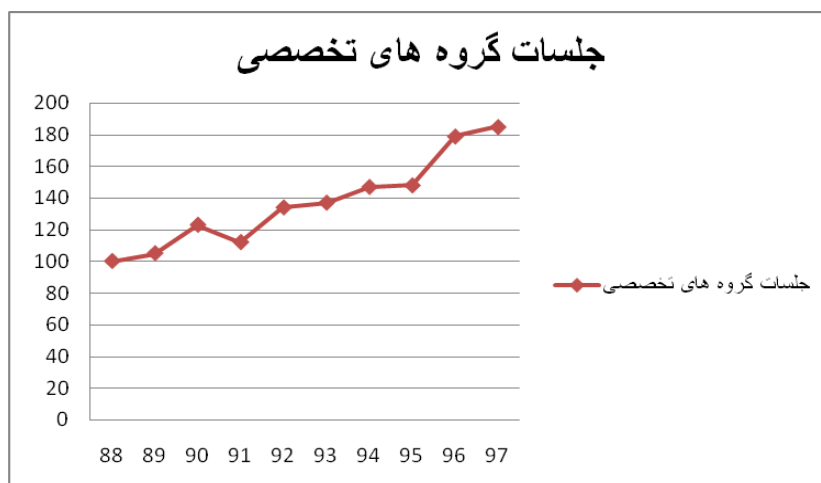
خبر برگزاری این همایش در مجلات و پایگاه های تخصصی کشورهای مختلف بازتاب یافت که از جمله آن می توان به مجله روسیستیکا استادان زبان و ادبیات روسی بلغارستان، مجله علمی-پژوهشی «Naučnyj dialog» کشور روسیه، بولتن دانشگاه ملی اروسیایی گومیلیوف قزاقستان، مجله رایزنی فرهنگی ایران در روسیه به نام کاروان اشاره کرد. همچنین گزارش این نشست در سایت انجمن اوکراینی استادان زبان و ادبیات روسی و در سایت خبری پارس تودی نیز منتشر شد.

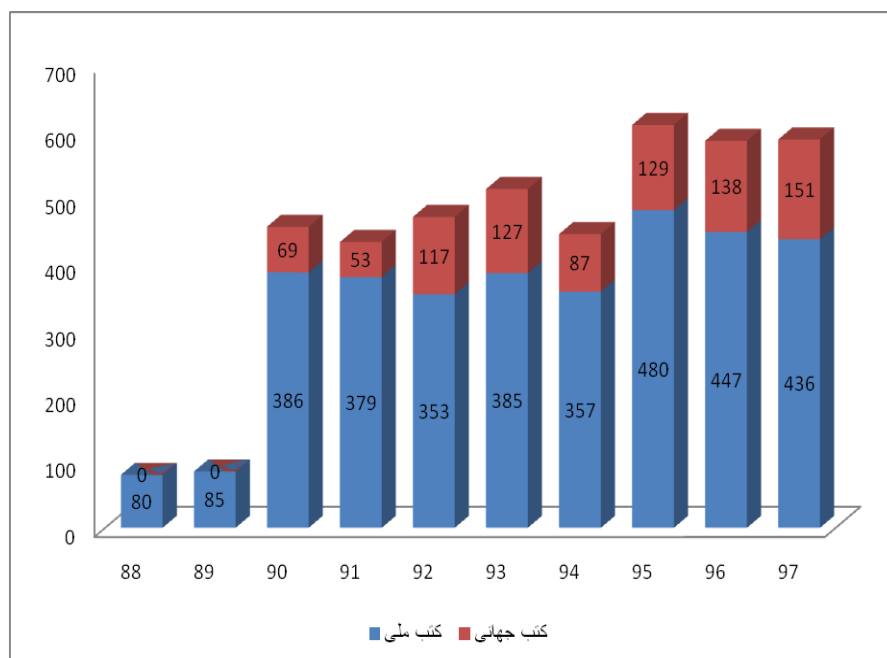
آقای دکتر کریمی مطهر، عملکرد شورای بررسی متون از نظر آماری چگونه ارزیابی می کنید؟

نگاهی به فعالیت های شورای بررسی متون در یک بازه زمانی ۱۰ ساله به خودی خود گویایی عملکرد این مرکز علمی طی یک دهه اخیر است. در ادامه مقایسه فعالیت های شورای بررسی متون در چند بخش خدمت خوانندگان ارجمند ارائه می شود.

۱- **جلسات:** گروه های تخصصی شورای بررسی متون طی ۱۰ سال گذشته، ۱۳۷۰ جلسه نقد و بررسی برگزار کرده اند که از ۱۰۰ جلسه در سال ۸۸ به ۱۸۵ جلسه در سال ۹۷ رسیده است.

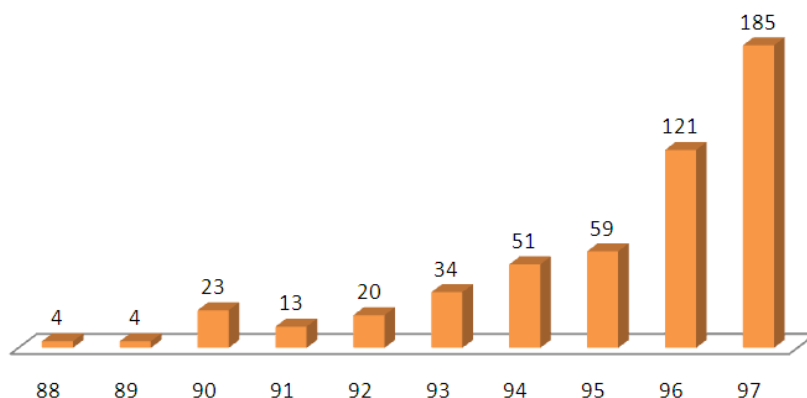

۲- **نقد و بررسی کتب ملی و جهانی:** شورای بررسی متون طی یک دهه اخیر، ۴۲۵۹ کتاب ملی و جهانی را مورد نقد و بررسی قرار داده است که شامل ۳۳۸۸ نقد کتاب ملی و نقد ۸۷۱ کتاب جهانی می باشد. به گونه ای که این شورا از نقد حدود ۸۰ کتاب در طول هر یک از سال های ۸۸ و ۸۹ به نقد بیش از ۴۰۰ کتاب در طول هر یک از سال های ۹۷ و ۹۶ دست یافته است. همچنین این شورا که در سال های ۸۸ و ۸۹ هیچ گونه نقد و بررسی کتب جهانی نداشته است در سال گذشته (۹۷) بیش از ۱۵۰ کتاب جهانی را مورد نقد و بررسی قرار داده است که از جمله این کتاب ها می توان به فلسفه آلمانی، یادگیری و نسل الکترونیک، ادب المقاومة، الجملة العربیه و المعنی، زیبایی و هنر، عرب و مدرنیته و ادبیات اسپانیایی اشاره کرد.

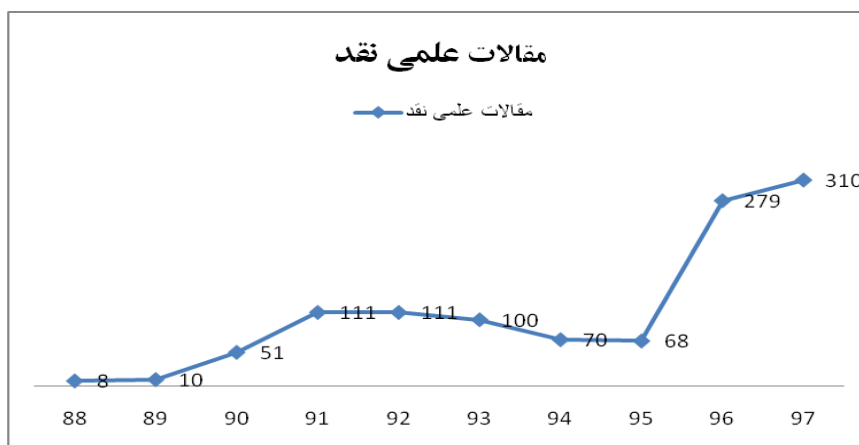

۳- نشست، کارگاه و همایش های تخصصی: عملکرد شورا در خصوص همایش های تخصصی گروه (به صورت آزاد)، نشست های ویژه تخصصی گروه (با حضور مؤلف و ناقد) و کارگاه های تخصصی شامل بیش از ۵۰۰ فعالیت می باشد که از ۴ نشست، همایش و کارگاه در سال ۸۸ به ۱۸۵ برنامه نشست، همایش و کارگاه تخصصی نقد در سال ۹۷ رسیده است.

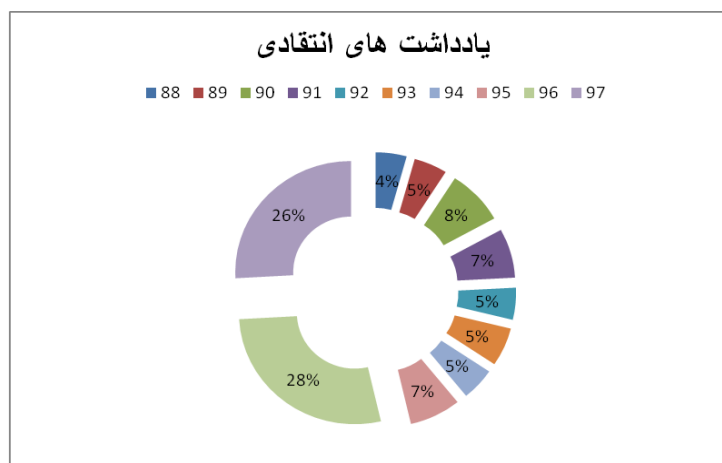
نشست، کارگاه و همایش های تخصصی

۴- **مقالات علمی نقد کتاب:** شورا طی دوره ۱۰ ساله اخیر، بیش از ۱۱۰۰ مقاله علمی پژوهشی منتشر کرده است که از ۸ مقاله در سال ۸۸ به ۳۱۰ مقاله در سال ۹۷ رسیده است.

۵- **یادداشت های انتقادی:** شورای بررسی متون در ۱۰ سال اخیر، نزدیک به ۱۴۰۰ یادداشت علمی در حوزه نقد کتاب منتشر کرده است؛ به گونه ای که از حدود ۶۰ یادداشت در هر یک از سال های ۸۸ و ۸۹ به بیش از ۳۰۰ یادداشت انتقادی در طول هر یک از سال های ۹۶ و ۹۷ رسیده است.

همچنین شورای بررسی متون در طول یک دهه اخیر، فعالیت های اثربخش دیگری نیز به ثبت رسانده است که از جمله آنها می توان به برگزاری مراسم رونمایی از آثار علمی جدید، برگزاری نشست علمی مشترک با انجمن های علمی و ناشران دانشگاهی، برگزاری کرسی نقد و بیش از ۸۰ تألیف کتاب و منابع درسی در طول یک دهه فعالیت اشاره کرد.

برنامه شورای بررسی متون در حوزه توسعه فرهنگ نقد و ترویج گفتمان چگونه است؟

شورای بررسی متون در راستای ترویج گفتمان نقد و نقد و بررسی متون و منابع دانشگاهی علوم انسانی نقدنامه‌های تخصصی را منتشر می‌نماید. شورا با فعال سازی کمیته کیفی سازی نقدنامه های تخصصی به دنبال تقویت محتوای یادداشت های انتقادی در نقدنامه های تخصصی گروه های تخصصی است. این رویکرد موجب ارتقای جایگاه نقد از نقد پنهان به نقد آشکار در نقدنامه های تخصصی و چرخش از نقدهای بدون نام به یادداشت های انتقادی با ذکر نام داور و ناقد شده است.

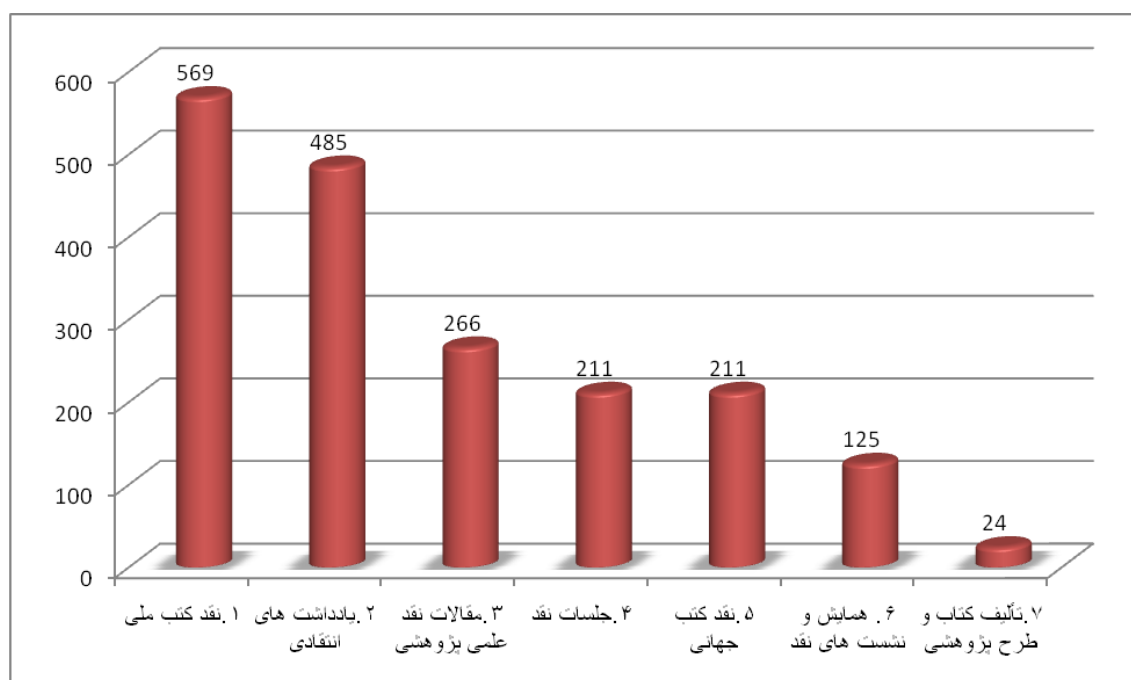
هدف دیگر این شورا، توسعه فرهنگ نقد است. از آنجا که فرهنگ سازی و ترویج گفتمان نقد در دانشگاه های مختلف یکی از سیاست های اصلی شورا است، در این راستا اقداماتی صورت گرفته است. برای نمونه فقط یکی از گروه های شورا (گروه علوم تربیتی) اقدام به برگزاری ۶ نشست در دانشگاه های علامه طباطبائی، خوارزمی، شهید بهشتی و همچنین اقدام به برگزاری نشست با استادان علوم تربیتی دانشگاه های بوعلی سینای همدان، فردوسی مشهد، علامه طباطبائی، خوارزمی و شهید بهشتی تهران کرده است. این گونه اقدامات شورا موجب تقویت شبکه نخبگانی نقد، تعامل شورا با ناشران و مولفان، ترویجی سازی نقد و تولید مقالات، کتب و آثار گوناگون انتقادی در حوزه نقد کتاب است.

پیوست:

گزارش عملکرد کمی برنامه‌های اعلامی و انجام شده گروه‌های تخصصی شورای بررسی متون در سال‌های ۹۷-۱۳۹۲

ردیف	گروه / موضوع	۹۲		۹۳		۹۴		جمع کل ۳ سال		۹۵		۹۶		۹۷		جمع کل ۳ سال	
		انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی	انجام شده	اعلامی
۱	تعداد جلسات گروه	۱۳۱	۱۳۴	۱۵۵	۱۳۷	۱۶۸	۱۴۷	۴۵۴	۴۱۸	۱۶۸	۱۴۸	۱۸۳	۱۷۹	۲۱۱	۱۸۵	۵۶۱	۵۱۲
۲	کتاب جهانی	۱۵۶	۱۱۷	۱۴۲	۱۲۷	۱۳۰	۸۷	۴۲۸	۳۳۱	۱۴۸	۱۲۹	۱۹۶	۱۳۸	۲۱۱	۱۵۱	۵۵۵	۴۱۸
۳	کتاب علمی	۴۱۹	۳۵۳	۵۳۳	۳۸۵	۴۹۰	۳۵۷	۱۴۴۳	۱۰۹۵	۵۰۰	۴۸۰	۵۵۷	۴۴۷	۵۶۹	۴۳۶	۱۶۳۶	۱۳۶۳
۴	نقد مقالات علمی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۸۵	۱۸	۸۵	۱۸
۵	نشست نقد آثار و آراء و نظریه‌های علمی	۲۲	۴	۲۰	۱۰	۳۰	۳۰	۷۳	۳۴	۴۰	۲۰	۵۰	۲۵	۳۸	۲۹	۱۳۸	۷۴
۶	نشست‌های ویژه تخصصی گروه (با حضور مؤلف و ناقد)	۳۴	۱۴	۳۰	۱۵	۳۰	۲۰	۹۴	۴۹	۴۰	۲۰	۵۰	۳۰	۴۶	۳۸	۱۳۶	۸۸
۷	گرمی‌های نقد	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۴	۵	۲۴	۵
۸	نشست با انجمن علمی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۱۷	۷	۳۵	۱۲	۵۳	۱۹
۹	همایش‌ها یا تخصصی گروه (با مخاطبین عمومی)	۷	۲	۵	۴	۷	۵	۱۹	۱۱	۹	۴	۲۴	۱۲	۲۴	۲۱	۵۷	۳۷
۱۰	کارگاه‌های تخصصی	۱۰	-	۵	۵	۱۰	۶	۳۵	۱۱	۲۰	۱۵	۱۵	۴	۲۷	۱۶	۶۲	۳۵
۱۱	طرح‌های پژوهشی	۱۸	-	۲۵	۱	۱۵	۹	۵۸	۱۰	۲۰	۱۴	۳۳	۲	۲۵	۱۰	۷۸	۲۶
۱۲	تألیف کتاب و منابع فرسی	۱۹	۹	۱۱	۱	۲۷	۱۰	۵۷	۲۰	۲۴	۱۰	۲۵	۱۱	۲۴	۱۴	۷۳	۳۵
۱۳	مقالات علمی نقد کتاب	۹۱	۱۱۱	۶۰	۱۰۰	۱۰۰	۷۰	۲۵۱	۲۸۱	۸۷	۶۸	۲۵۹	۲۷۹	۲۶۶	۳۱۰	۶۱۲	۶۵۷
۱۴	یادداشت‌های انتقادی	۶۵	۶۵	۵۷	۷۸	۱۳۴	۶۶	۲۴۶	۲۰۹	۱۰۰	۱۰۰	۳۸۶	۳۸۶	۴۸۵	۳۶۰	۹۷۱	۸۴۸
۱۵	نشریه تخصصی (نقدنامه)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۳	۲۱	۲۳	۲۱
۱۶	رونمایی از آثار علمی جدید و معرفی آن‌ها	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲۹	۲۳	۲۹	۲۳
۱۷	جمع کل برنامه‌های گروه‌ها	۹۷۲	۸۰۹	۱۰۴۳	۸۶۳	۱۱۳۲	۷۹۷	۳۱۴۷	۲۴۶۹	۱۱۴۸	۱۰۰۹	۱۸۰۱	۱۵۳۰	۲۱۳۲	۱۶۴۹	۵۰۷۱	۴۱۷۰

گزارش عملکرد گروه های تخصصی شورای بررسی متون در سال ۱۳۹۷

فعالیت های شورای بررسی متون در سال گذشته (۱۳۹۷)، شامل نقد ۵۶۹ کتاب ملی و ۲۱۱ کتاب جهانی، نگارش ۴۸۵ یادداشت علمی-انتقادی در چارچوب نقد کتاب، نگارش ۲۶۶ مقاله علمی-پژوهشی انتقادی، برگزاری ۲۱۱ جلسه تخصصی نقد کتاب، تشکیل ۱۲۵ نشست و همایش تخصصی نقد کتاب و منابع درسی و تألیف و تدوین ۲۴ کتاب و طرح پژوهشی است.